

La innovació empresarial: tòpic o realitat?

Roc Torrell

183

Introducció

Hem estat, som i serem un país emprenedor, així ho demostren les enquestes. La trajectòria innovadora de la nostra gent és exemplar. Volem que així segueixi essent i, per tant, hem de cercar i portar a terme polítiques de progrés que ho facin possible. En la societat actual cada cop és més imprescindible aquest sector de gent que disposi de les mesures adequades i adaptades a les autèntiques necessitats específiques. Hem de seguir treballant en aquesta línia.

1. Tan difícil és ser empresari i, a més, innovar?

La sensació de dificultat davant del repte de crear una empresa que sobrevisqui i s'aguanti al llarg dels anys amb un cert nivell de beneficis és ben real. 8 de cada 10 catalans voldrien ser empresaris però més de la meitat creu que fracassarien degut a la falta de capital inicial, la competència, les càrregues fiscals i la burocràcia³². No obstant, la taxa d'emprenedors a Catalunya supera la mitjana espanyola i europea.

La Taxa d'Activitat Emprenedora (Taem) es va incrementar dos punts percentuals el 2006 fins a situar-se en el 8,6%, una xifra que supera la mitjana espanyola, del 7,3%, i la de la majoria dels països europeus.

³² Enquesta publicada el 2004 pel Departament d'Economia i Empresa de la Universitat Autònoma de Barcelona.

Això vol dir que som més emprenedors a Catalunya? Les dades ens diuen que les activitats de creació o presentació d'empreses a Catalunya durant l'any passat van donar com a resultat el naixement de 75.000 noves companyies, cosa que representa el 18,4% de la creació total d'empreses a Espanya. Només les comunitats d'Aragó i Madrid superen en números absoluts el nombre de noves empreses creades l'any passat.

184

Del total de 75.000 companyies noves, la majoria de les quals van ser microempreses, només una minoria (2,7%) van rebre el suport del Servei de Creació d'Empreses de la Generalitat, amb assessorament o en algun cas molt concret amb ajudes a fons perdut.

I com son aquests emprenedors? El perfil de l'emprenedor català és el d'un home d'uns 40 anys i amb estudis superiors en el 30% dels casos. La major part dels projectes es realitzen en zones urbanes i la renda mitjana dels nous empresaris és de 1.800 euros mensuals.

La motivació que fa que els nous empresaris endeguin una empresa és, majoritàriament, (86,6% dels casos) el fet de trobar «una nova idea de negoci». La resta ho fa «per necessitat». Això ens confirma que l'esperit empresarial català es basa en la necessitat d'innovar, es tenen noves idees que es volen dur a la pràctica. El nombre de dones que comencen aquest tipus de projectes «contínua en tendència a l'alça», ja que la taxa actual d'emprenedores a Catalunya se situa en el 6,7%, respecte del 4% del 2003.

2. Aleshores, quin problema hi ha?

En aquest país sempre s'havia dit que faltaven diners per finançar les noves idees. Això ja no hauria de ser l'excusa perquè Catalunya té un excés de liquidesa en el sector industrial i autèntica necessitat d'invertir els diners més enllà de béns immobles o en borsa. Actualment, qui té idees innovadores es pregunta "on hi ha capital?" i el que té el capital es pregunta "on són aquestes idees genials?", fent referència a la frase pronunciada el 1927 per Alfred North Whitehead a una associació d'escoles de negocis: "la tragèdia del món és que aquells que són imaginatius tenen poca experiència, i els que tenen experiència tenen imaginació dèbil".

Avui en dia, hi ha més eines que mai per ajudar a l'empresari a realitzar projectes innovadors i s'està fent una gran tasca amb les universitats per acostar-les a les empreses i viceversa. No obstant, fins ara només si han acollit les empreses "de sempre". Es

important seguir treballant amb tot el gran conjunt de petits i mitjans empresaris amb gran potencial que tenim la sort de tenir a Catalunya.

Per seguir tirant endavant, l'empresari català ha de poder mirar amb més comoditat i sense complexes el gran potencial a Europa, assumir que actualment el negoci no ha de tenir fronteres i deixar de banda el victimisme que ens caracteritza a la societat catalana. D'altra banda, s'ha de reconèixer que probablement el sostre de l'empresari català està molt avall respecte al d'altres països que ens envolten, i això ens fa plantejar una qüestió: el mite establert durant tants anys que l'èxit passa per mantenir a tres criatures, el tot terreny, casa a la Cerdanya i apartament a la platja, ja no arriba a motivar prou?

185

Moltes de les empreses catalanes que actualment no estan mirant cap a Europa han tocat sostre i, com diu el company Alfons Cornella, "els empresaris catalans vivim molt bé" i jo ho comparteixo; i amb tot això no vull donar a entendre que les empresàries i emprenedors d'aquest país hagin de canviar, sinó tot el contrari, han d'explotar al màxim les fórmules amb les que han obtingut l'èxit.

El sistema actual d'ajudes a les empreses està enfocat purament en la vessant econòmica inicial, i no tant en un recolzament progressiu. Manca o, si més no, no arriba a l'empresari amb prou claredat, el gran ventall d'ajudes específiques de les que tenen necessitat les emprenedores.

Per tant, serem capaços de buscar altres motivacions per a gent amb potencial innovador ?

És imprescindible veure la innovació com a una estratègia d'èxit de les empreses d'avui dia, i de fet, l'única possible per a la supervivència de les empreses en un mercat irreversiblement globalitzat. Estem en un canvi clar generacional i una de les coses que preocupa els nostres empresaris és "com transmetre tot el que sé als meus fills i filles". Hem de treballar la transició en les empreses familiars, que formen la gran part del nostre teixit industrial.

3. Serem capaços de crear els ponts necessaris per unir extrems?

Les empreses tenen cada una d'elles les seves necessitats i, a la vegada, l'administració crea unes ajudes globals de les quals es beneficien sempre les mateixes empreses i la

La innovació empresarial: tòpic o realitat?

universitat treballa en paral·lel a la gran majoria d'empreses. Unir aquests tres vectors ajudarà a crear i millorar la innovació en el nostre país.

4. Com seguir creixent i innovant?

186

La motivació principal per créixer i innovar de la petita i mitjana empresa no és només l'econòmica, encara que actualment és amb l'única que s'està treballant a nivell d'ajuts, sinó que també hem de centrar-nos en d'altres. Amb aquestes hem de treballar, potenciar-les i ser capaços de crear-ne de noves.

Com a reflexió final, crec necessari un reconeixement a la tasca feta per les persones que han innovat, ja que han aportat molt a la nostra societat i han contribuït sobremanera a la riquesa del nostre país. Com a societat és imprescindible fer un canvi de referents i tenir més cura dels innovadors si volem realment tenir innovació en aquest país.